

The moderating role of perceived attachment style in the relationship between a couple's attachment style and their level of forgiveness

Ashraf. Eslami¹, Mansoreh Sadat. Sadeghi*², Leili. Panaghi³

1. M.A., Family Research Institute, University of Shahid Beheshti, Tehran, Iran.
2. Associate Professor, Family Research Institute, University of Shahid Beheshti, Tehran, Iran.
3. Family Research Institute, University of Shahid Beheshti, Tehran, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Article type

Original research

Pages: 131-145

Corresponding Author's Info

Email: m.sadeghi@sbu.ac.ir

Article history:

Received: 2022/07/01

Revised: 2022/08/30

Accepted: 2022/10/19

Published online: 2022/11/21

Keywords:

attachment style, perception, forgiveness, parents, couple.

ABSTRACT

Background and Aim: attachment style is one of the effective factors in interpersonal interactions, which is formed as a result of a person's relationships with attachment figures (parents, peers, spouse) and significantly affects the performance and marital relationship. The purpose of this study was to determine the moderating role of the attachment style perceived by parents in the relationship between the couple's attachment style and the level of forgiveness in them. **Methods:** The research method was correlation type. The data were collected through three questionnaires - family forgiveness scale (FFS), RSQ attachment style questionnaire and attachment style scale towards each parent (Hazan and Shiver) from 200 couples living in Tehran (400 people) using multiple cluster sampling method. It was collected step by step. To analyze the data, statistical methods of correlation coefficient and multiple regression were used. **Results:** The results obtained from the data analysis showed that there is a significant relationship between the attachment styles towards the spouse with self-forgiveness, with the spouse's forgiveness ($P < 0.001$) and the perception of attachment styles from parents ($P < 0.001$). perceived attachment styles from parents had a moderating role in the relationship between attachment style to spouse and self-forgiveness and spouse's forgiveness ($P < 0.001$). **Conclusion:** It seems that these spouses forgive themselves and their spouses more easily. In contrast, people with ambivalent and avoidant perceived attachment style towards mother, avoidant perceived attachment style towards mother and ambivalent towards father are more difficult to forgive their spouse in marital relationship.

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article:

Eslami, A., Sadeghi, M., & Panaghi, L. (2022). The moderating role of perceived attachment style in the relationship between a couple's attachment style and their level of forgiveness. *Jayps*, 3(2): 131-145.

نقش تعدیل‌کنندگی سبک دلبستگی ادراک‌شده در رابطه بین سبک دلبستگی زوج با میزان بخشودگی در آنان

اشرف اسلامی^۱، منصوره السادات صادقی*^۲، لیلی پناغی^۳

۱. کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی بالینی-خانواده، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۲. دانشیار پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۳. گروه بهداشت خانواده پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: علمی- پژوهشی	<p>زمینه و هدف: سبک دلبستگی از عوامل مؤثر در تعاملات بین فردی است که در نتیجه روابط فرد با چهره‌های دلبستگی (والدین، همسالان، همسر) شکل می‌گیرد و به طور معناداری بر عملکرد و رابطه زناشویی تأثیر می‌گذارد. هدف این مطالعه تعیین نقش تعدیل‌گری سبک دلبستگی ادراک‌شده از والدین در رابطه بین سبک دلبستگی زوج و میزان بخشودگی در آنان بود. روش پژوهش: روش پژوهش از نوع همبستگی بود. داده‌ها از طریق سه پرسشنامه مقیاس سنجش بخشایش در خانواده پولارد و همکاران (۱۹۹۸)، پرسشنامه سبک دلبستگی کالینز و رید (۱۹۹۰) و مقیاس سبک دلبستگی نسبت به هر والد هازن و شیور (۱۹۸۶)، از همسران ساکن شهر تهران ۲۰۰ زوج (۴۰۰ نفر) به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای جمع‌آوری شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری ضریب همبستگی و رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌ها: نتایج به‌دست آمده از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین سبک‌های دلبستگی نسبت به همسر با بخشودگی خود، با بخشودگی همسر ($P < 0/001$) و ادراک سبک‌های دلبستگی از والدین ($P < 0/001$) رابطه معناداری وجود دارد. سبک‌های دلبستگی ادراک‌شده از والدین در رابطه بین سبک دلبستگی به همسر و بخشودگی خود و بخشودگی همسر، نقش تعدیل‌کننده داشت ($P < 0/001$). نتیجه‌گیری: به نظر می‌آید این همسران راحت‌تر خود و همسرشان را می‌بخشند. در مقابل افراد با سبک دلبستگی ادراک‌شده دو سوگرا و اجتنابی نسبت به مادر، سبک دلبستگی ادراک‌شده اجتنابی از مادر و دوسوگرا از پدر سخت‌تر همسرشان را در رابطه زناشویی مورد بخشش قرار می‌دهند.</p>
صفحات: ۱۳۱-۱۴۵	
اطلاعات نویسنده مسئول	
ایمیل: m.sadeghi@sbu.ac.ir	
سابقه مقاله	
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۱۰	
تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۰۶/۰۸	
تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۷/۱۷	
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۸/۳۰	
واژگان کلیدی	
سبک دلبستگی، ادراک، بخشش، والدین، زوج	
انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است. تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.	

شیوه‌استناد به این مقاله

اسلامی، اشرف، صادقی، منصوره السادات، و پناغی، لیلی. (۱۴۰۱). نقش تعدیل‌کنندگی سبک دلبستگی ادراک‌شده در رابطه بین سبک دلبستگی

زوج با میزان بخشودگی در آنان. *دوفصلنامه مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان*، ۳(۲): ۱۴۵-۱۳۱

مقدمه

خانواده یکی از نهادهای مهم اجتماعی است. هرچه از عمر خانواده‌های گسترده می‌گذرد و تبلور خانواده هسته‌ای در جامعه بیشتر می‌شود، اهمیت روابط بین اعضای خانواده به خصوص زن و شوهر به عنوان ارکان اصلی خانواده واضح‌تر می‌شود. در این میان، سبک دلبستگی از عوامل مؤثر در تعاملات بین فردی است که در نتیجه روابط فرد با چهره‌های دلبستگی (والدین، همسالان، همسر) شکل می‌گیرد و به طور معناداری بر عملکرد و رابطه زناشویی تأثیر می‌گذارد (دوستداری تیله‌نویی، ۱۳۹۲). دلبستگی پیوند عاطفی عمیقی است که فرد با افراد خاص در زندگی خود برقرار می‌کند، به طوری که وقتی با آن‌ها تعامل می‌کند، احساس نشاط کرده و هنگام استرس از این‌ها که در کنار آن‌ها است، احساس آرامش می‌کند (برک، ۲۰۰۱). سبک دلبستگی زوج یکی از عوامل مهم استحکام رابطه زناشویی است، زیرا چارچوبی فراهم می‌کند که به فهم دقیق و بهتر این رابطه و شیوه‌های مقابله با تعارضات زوج کمک می‌کند (بوسمنز و همکاران، ۲۰۲۰). شیور و هازان (۱۹۹۸) اعتقاد دارند که روابط عاشقانه را می‌توان به‌عنوان یک فرایند دلبستگی مفهوم‌سازی کرد. شاید بتوان گفت یکی از مفاهیمی که با دلبستگی پیوند می‌خورد بخشش است و نتایج مطالعات نشان داده است که دلبستگی زوج می‌تواند پیش‌بینی‌کننده بخشودگی باشد، به این علت که دلبستگی و بخشودگی مفاهیم موازی هستند (بارنت، تیلور، ورثینگتون، فورتیث، ۲۰۰۷؛ بارنت، دیویس، گرین، ورثینگتون و بردفیلد، ۲۰۰۹؛ چانگ، ۲۰۱۳؛ لاولر، یانگر، پیفری و جونز، ۲۰۰۶).

موضوع بخشش که حوزه مهمی از روان‌شناسی سلامت است (لاولر و همکاران، ۲۰۰۸)، در سال‌های اخیر توجه بسیاری را به خود جلب کرده است (وایس، ۲۰۰۸). به اعتقاد مک‌کالو و همکاران (۲۰۱۲) بخشودگی مجموعه‌ای از تغییرات انگیزشی در فرد آسیب‌دیده است که در آن انگیزه‌های انتقام‌جویی نسبت به فرد آسیب‌رسان و اجتناب از او کم می‌شود و فرد آسیب‌دیده از روی حسن نیت انگیزه خود را برای مصالحه با فرد آسیب‌رسان افزایش می‌دهد (مک‌کالو و همکاران، ۲۰۱۲). درواقع بخشودگی این امکان را فراهم می‌کند که پس از تهدیدها

دوباره صمیمیت ایجاد گردد و روابط به صورت پایدار و درازمدت باقی بماند. عدم بخشودگی مشکلات بسیاری را در زمینه‌های مختلف سلامت روان و عواطف ایجاد می‌کند و آسیب‌پذیری روانی را افزایش می‌دهد. نتایج تحقیقات انجام شده هم نشان می‌دهد که افزایش بخشودگی همسران باعث کاهش علائم افسردگی، خشم، کینه و افزایش میزان رضایت از زندگی، احساس همدلی، بهزیستی، سازگاری، شادکامی، مهارت‌های حل مسئله، عاطفه مثبت و سلامت روان و حل تعارضات خانواده می‌شود (السوپ و همکاران، ۲۰۲۱). مالتبی و همکاران (۲۰۰۸) نشان داد بخشودگی با دو جنبه از سلامت روانی یعنی عاطفه مثبت و رضایت از زندگی رابطه دارد. نتایج پژوهش‌های مختلف نیز حاکی از آن است که استفاده از روش بخشودگی می‌تواند باعث کاهش ابراز خشم نامناسب (تیبیس، لیس، پیراملی، لوسکین و لاکمن، ۲۰۰۶)، خودکارآمدی و امیدواری بیشتر (لوسکین، گینزبرگ و نورسن، ۲۰۰۵)، کاهش اضطراب و نشانه‌های فیزیکی استرس (هریس، ۲۰۰۶)، حل تعارض و افزایش رضایتمندی زناشویی و سازگاری زناشویی، کاهش افسردگی همسران، افزایش کیفیت مراقبت از یکدیگر و کاهش پرخاشگری در همسران شود (لافونتاینی و همکاران، ۲۰۲۲).

سبک‌های دلبستگی که افراد در کودکی انتخاب می‌کنند می‌تواند یکی از فاکتورهای مؤثر بر روی روابط آتی در بزرگسالی (روابط با همسالان، با اعضای خانواده، معشوقه یا همسر) باشد. دلبستگی‌های مثبت، بافت خوش‌بینانه‌ای را برای رشد مستمر روابط زناشویی مهیا می‌سازند (نوبلندیگانی و همکاران، ۲۰۲۲). دلبستگی چارچوبی را فراهم می‌کند که به فهم دقیق و بهتر روابط زناشویی و شیوه‌های مقابله با تعارض زوج کمک می‌کند. دلبستگی مفهوم مهمی در مطالعات و درک شیوه‌های ارتباطی زوج است (کینت و همکاران، ۲۰۱۸). شیور و هازان (۱۹۹۷) معتقدند روابط زوج بر مبنای سبک دلبستگی مادر - کودک از لحاظ ابعاد شناختی، هیجانی و رفتاری شکل می‌گیرد و عشق زوج به یکدیگر را می‌توان به منزله مرحله‌ای از دلبستگی به شمار آورد. مطالعات پیشنهاد

ملاک‌های ورود به نمونه شامل متأهل بودن، مدرک تحصیلی دیپلم به بالا، گذشتن یک سال از زندگی مشترک، تمایل هر دو نفر برای مشارکت در پژوهش است. ملاک‌های خروج از پژوهش نیز شامل خیانت زناشویی و طلاق است.

ابزار پژوهش

۱. **مقیاس سنجش بخشایش در خانواده (پولارد و همکاران، ۱۹۹۸) (FFS):** این مقیاس توسط پولارد، اندرسون و جنینگز (۱۹۹۸) طراحی و ساخته شده است. مقیاس سنجش بخشایش شامل پنج خرده مقیاس است و هر خرده مقیاس شامل ۸ سؤال می‌باشد. پاسخ هر عبارت شامل یک طیف چهار درجه‌ای می‌شود. انتخاب درجه‌های پایین گزینه‌ها نشان‌دهنده فقدان بخشایش و درجات بالاتر نشانه وجود بخشایش در خانواده است. در کل حداکثر امتیازی که فرد از مجموع نمرات قسمت خانواده اصلی و هسته‌ای بدست می‌آورد ۱۶۰ و حداقل ۴۰ می‌باشد. حد پایین نمرات متعلق به کسانی است که بخشایش کمی در خانواده تجربه می‌کنند و حد بالای آن متعلق به کسانی است که در خانواده به میزان بیشتری بخشایش را تجربه کرده‌اند. حداکثر امتیاز هر قسمت ۸۰ و حداقل ۲۰ می‌باشد. پایایی پرسشنامه در پژوهش پولارد و همکاران (۱۹۹۸) از طریق باز آزمایی پس از دو هفته برابر با $r=0/80$ محاسبه شده است و میزان اعتبار مؤلفه‌های مختلف آن از $0/67$ تا $0/85$ در تغییر بوده است (حسینی، ۱۳۸۳؛ سیف و بهاری، ۱۳۸۳؛ افخمی و همکاران، ۱۳۸۶). این هنجاریابی با تأکید بر ضریب اعتبار، ضریب عاملی، ضریب تشخیص و ضریب همبستگی، انجام شده و پایایی آن $84/5$ درصد برآورد گردید که به ادعای محققین فوق در حد عالی است (بهاری و سیف، ۱۳۸۰). اعتبار کلی پرسشنامه در پژوهش حاضر با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ $0/84$ و به طور جداگانه برای زنان $0/87$ و برای شوهران $0/81$ بدست آمده است.

۲. **پرسشنامه سبک دلبستگی (بارتولومئو، سیمپسون، رولز و نلیگان، ۱۹۹۲):** کالینزو رید، (۱۹۹۰) (RSQ): این پرسشنامه از ۳۰ سؤال در مورد روابط نزدیک تشکیل شده است که پاسخ‌دهندگان به هر

کردند که همانند دلبستگی کودکی، دلبستگی عشقی و عاطفی بزرگسالان نیز روی رضایت از رابطه تأثیر می‌گذارد و این کار را با امنیت یا ناامنی انجام می‌دهد (اگسی و گنکوز، ۲۰۱۱؛ ارول و ارث، ۲۰۱۳؛ جاهل، سندن، روتلج، ۲۰۱۲؛ فون فهاسن و کاشول، ۲۰۱۳؛ کارانتزاس، فینی، گنگلوز و مک‌آبه، ۲۰۱۴؛ کلارک، ۲۰۱۰؛ گیورترز و همکاران، ۲۰۱۳). به عبارت دیگر، دلبستگی در بزرگسالی به شکل مشابه سیستم دوره کودکی عمل می‌کند (کیمز و همکاران، ۲۰۱۶).

مرور ادبیات نشان می‌دهد که یافته‌های همسو و متناقضی در خصوص روابط متغیرها وجود دارد. با توجه به نتایج این یافته‌ها و نیز کمبود پژوهش در حیطه نقش سبک‌های دلبستگی در رابطه با بخشودگی همسران و انجام پژوهش‌های زوجی و نیز عنایت به نقش غیرقابل‌انکار الگوهای دلبستگی در کارکردهای رفتاری و الگوهای هیجانی، و با توجه به آنچه بیان شد، اکنون مسئله این است، که آیا سبک دلبستگی زوج با بخشودگی آنان رابطه معناداری دارد؟ و آیا سبک دلبستگی ادراک شده در رابطه بین سبک دلبستگی زوج با میزان بخشودگی در آنان، می‌تواند نقش تعدیل‌گری ایفا می‌کند؟

روش پژوهش

روش تحقیق این مطالعه توصیفی، از نوع همبستگی و طرح پژوهش از نوع مطالعات همبستگی می‌باشد. جامعه آماری در این پژوهش شامل تمام زوج‌های ساکن شهر تهران است. روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای و بر مبنای تقسیم‌بندی‌های شهری انجام شده است. ابتدا پنج منطقه از مناطق شهری تهران، به صورت تصادفی انتخاب شد (به تفکیک از بین مناطق غرب، شرق، جنوب، مرکز و شمالی) سپس به صورت در دسترس، در هر منطقه نیز چهار کوچه، و از هر کوچه ۲۰ خانه جهت توزیع پرسشنامه‌ها انتخاب شده است. بر این اساس، حجم نمونه‌ی پژوهش با توجه به روش همبستگی برای آزمون دو دامنه و در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$) و توان $0/95$ با استفاده از نرم‌افزار G-Power، ۱۳۸ نفر به دست آمد. چون نمونه این پژوهش زوج می‌باشد بنابراین برای اطمینان بیشتر نمونه پژوهش حاضر ۲۰۰ زوج (۴۰۰ نفر) تشکیل می‌دهند.

ابتدا از هر یک از مناطق غربی، شرقی، جنوبی و شمالی، یک منطقه به صورت تصادفی انتخاب شد تا نمونه‌ها بتوانند هرچه بیشتر معرف جامعه مرجع باشند. سپس در هر منطقه نیز چهار کوچه جهت توزیع پرسشنامه‌ها انتخاب شد. پژوهش‌گر به کوچه موردنظر مراجعه کرده و در صورتی که کوچه شمالی — جنوبی بود، از اولین خانه سمت راست در جنوب کوچه، و در صورتی که شرقی — غربی بود، از اولین خانه سمت راست واقع در شرق کوچه، به درب منازل مراجعه کرد. اگر اعضای خانواده آمادگی پاسخگویی نداشتند به منزل بعدی مراجعه می‌شد و بدین ترتیب بیست و پنج زوج از میان ساکنین هر یک از این مناطق انتخاب گردیدند. پس از اعلام آمادگی زوج مشارکت‌کننده، پژوهش‌گر خود را معرفی کرده و توضیح کوتاهی در رابطه با پژوهش می‌داد. سپس، در صورت توافق زوج، ابزارهای سنجش و فرم رضایت از شرکت در پژوهش را در اختیار آن‌ها قرار می‌گرفت. به مشارکت‌کنندگان توضیح داده شد که نوشتن نام و نام خانوادگی الزامی نیست و نتایج پژوهش به صورت گروهی مورد بررسی قرار خواهند گرفت. طبق توافق زوج، پژوهش‌گر روز بعد برای جمع‌آوری پرسشنامه‌ها مراجعه می‌نمود تا فرصت کافی جهت پاسخ‌گویی به پرسشنامه‌ها وجود داشته باشد. در ابتدا ۱۶۰ پرسشنامه توزیع شد که از این تعداد ۹۴ عدد پرسشنامه جمع‌آوری شد. پرسشنامه‌های مخدوش و ناقص کنار گذاشته شدند (۱۴ عدد)، برای بار دوم ۴۰ پرسشنامه، یعنی برای هر منطقه ۱۰ پرسشنامه پخش شد و پس از کنار گذاشتن موارد ناقص ۲۰ پرسشنامه مورد استفاده قرار گرفت. برای بار سوم ۱۲۰ پرسشنامه توزیع شد که از این تعداد ۱۰۰ پرسشنامه قبل از تحلیل بودند. بنابراین کار جمع‌آوری داده‌ها با ۲۰۰ پرسشنامه برای زوج یعنی ۴۰۰ عدد به اتمام رسید. پس از گردآوری داده‌ها، نتایج برای بررسی و تجزیه و تحلیل آماری آماده گردید. ملاحظات اخلاقی پژوهش حاضر به شرح ذیل بودند: ۱- کلیه زوج‌ها به صورت شفاهی اطلاعاتی در مورد پژوهش دریافت کرده و در صورت تمایل در پژوهش مشارکت کردند. ۲- این اطمینان به زوج‌ها داده شد که تمام اطلاعات محرمانه

گویه از اصلاً با من متناسب نیست تا کاملاً با من متناسب است، نمره می‌دهند. گویدنی، فرمانیان و بیفالکو (۲۰۰۹) اعتبار پرسشنامه را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ $0/41$ برای سبک ایمن، $0/54$ برای سبک هراسان، $0/22$ برای دل‌مشغول و $0/64$ برای سبک دوری‌جو در جمعیت فرانسوی گزارش کرده‌اند. پژوهش دیباچی فروشانی (۱۳۸۸) از اعتبار و پایایی پرسشنامه سبک‌های دلبستگی حمایت کرده است. در پژوهش ایشان پایایی پرسشنامه بر اساس آلفای کرونباخ برای سبک‌های دلبستگی ایمن $0/73$ ، مضطرب $0/77$ ، دل‌مشغول $0/71$ ، دوری‌جو $0/76$ به دست آمده است (شایسته فرد، صبحی قراملکی و ضرغام حاجبی، ۱۴۰۱). روایی همگرای این پرسشنامه نیز با استفاده از همبستگی با مقیاس ESR و پرسشنامه روابط (RQ) بررسی شد و مقدار آن به ترتیب $0/63$ و $0/71$ به دست آمد (صلواتی، موتابی و صادقی، ۱۳۹۴). در این پژوهش آلفای کرونباخ سوالات پرسشنامه، $0/71$ به دست آمد.

۳. **آزمون سنجش مقیاس سبک دلبستگی نسبت به هر والد (هازن و شیور، ۱۹۸۶):** هازن و شیور (۱۹۸۶) آزمونی را بر اساس طبقه‌بندی‌های دلبستگی نوزادان و توصیه‌های اینزورث و همکارانش تهیه کردند. این آزمون شامل ۶ پاراگراف (۳ عبارت برای هر والد) است، که روابط دوران کودکی پاسخ‌دهنده را با پدر و مادر بر اساس هر یک از سبک‌های ایمن، اجتنابی و دوسوگرا توصیف می‌کند. تحلیل عاملی برای هر یک از عامل‌های ابزار دلبستگی به پدر و مادر با چرخش ابلیمن ساختار ساده دو عاملی را نشان داد (هازن و شیور، ۱۹۸۶). ضرایب آلفای کرونباخ برای دلبستگی نایمن و ایمن به مادر ترتیب $0/77$ و $0/86$ و همچنین ضرایب آلفای کرونباخ برای دلبستگی نایمن و ایمن به پدر به ترتیب $0/88$ و $0/90$ به دست آمد که حاکی از اعتبار این مقیاس است. این آزمون علاوه بر سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا مورد ارزیابی قرار می‌دهد. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ این پرسشنامه، $0/85$ گزارش شده است.

روش اجرای پژوهش

یافته‌ها

در این پژوهش، میانگین (انحراف معیار) سن شرکت‌کنندگان مرد، ۴۵/۹۰ (۱۲/۲۲) و میانگین (انحراف معیار) سن شرکت‌کنندگان زن، ۴۱/۱۰ (۱۱/۳۸) بود. دو گروه از نظر میانگین (انحراف معیار) سن تفاوت معناداری با یکدیگر نداشتند.

هستند و برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار خواهند گرفت. ۳- به منظور رعایت حریم خصوصی، نام و نام خانوادگی شرکت‌کنندگان ثبت نشد. در این تحقیق از روش‌های آماری میانگین، واریانس و انحراف استاندارد، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و نرم‌افزار SPSS.22 استفاده گردید.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی مربوط به سن و جنسیت

متغیرهای پژوهش	گروه	میانگین	انحراف استاندارد	کمترین	بیشترین	فراوانی
سن شرکت‌کنندگان در پژوهش	شوهران	۴۵/۹۰	۱۲/۲۲	۲۵	۷۷	۲۰۰
	زنان	۴۱/۱۰	۱۱/۳۸	۲۲	۷۱	۲۰۰
سن ازدواج	شوهران	۲۷/۶۱	۴/۵۱	۱۶	۴۰	۲۰۰
	زنان	۲۲/۶۰	۴/۴۸	۱۳	۳۸	۲۰۰

شرکت‌کنندگان و میانگین (انحراف معیار) سن ازدواج ارایه شده است.

جدول‌های ۱ شاخص‌های توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی در نمونه‌ی پژوهش حاضر را نشان می‌دهد. در جدول ۱، میانگین (انحراف معیار) سن

جدول ۲: شاخص‌های توصیفی سبک‌های دلبستگی ادراک شده از والدین

گروه	سبک‌های دلبستگی	والد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
زنان	ایمن	پدر	۵	۹	۶/۹۳	۱/۳۴
	اجتنابی		۵	۹	۷/۴۸	۱/۴۷
	دو سوگرا		۵	۹	۷/۵۸	۱/۳۹
	ایمن	مادر	۵	۹	۶/۷۸	۱/۳۴
	اجتنابی		۵	۹	۷/۸۲	۱/۲۷
	دو سوگرا		۵	۹	۷/۴۳	۱/۴۴
شوهران	ایمن	پدر	۵	۹	۷/۰۷	۱/۳۹
	اجتنابی		۵	۹	۷/۶۲	۱/۳۶
	دو سوگرا		۵	۹	۷/۳۸	۱/۵۰
	ایمن	مادر	۵	۹	۶/۵۹	۱/۲۷
	اجتنابی		۵	۹	۷/۷۶	۱/۲۰
	دو سوگرا		۵	۹	۷/۶۹	۱/۲۳

سبک‌های دلبستگی ادراک شده از همسر و بخشودگی نسبت به همسر ارائه شده است.

در جدول ۲ شاخص‌های توصیفی مرتبط با عامل‌های مربوط به پرسشنامه‌های ادراک دلبستگی از والدین،

جدول ۳: شاخص‌های توصیفی سبک‌های دلبستگی از همسر

گروه	سبک‌های دلبستگی	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
ایمن		۶	۲۵	۱۹/۰۶	۵/۰۵

زنان	هراسان	۴	۲۰	۱۴/۰۶	۵/۶۸
	دوری جوی	۵	۰/۲۵	۱۸/۹۲	۵/۶۹
	دل مشغول	۶	۲۰	۱۴/۸۴	۴/۷۶
شوهران	ایمن	۷	۲۵	۱۹/۷۲	۴/۸۱
	هراسان	۴	۲۰	۱۳/۸۸	۵/۸۵
	دوری جوی	۵	۲۵	۱۸/۸۰	۵/۹۰
	دل مشغول	۶	۲۰	۱۴/۹۳	۴/۷۷

همان طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود هم در گروه زنان و هم در گروه شوهران؛ سبک دلبستگی ادراک شده ایمن به همسر نسبت به سایر سبک‌های دلبستگی هم‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود هم در گروه زنان و هم در گروه شوهران؛ سبک دلبستگی ادراک شده ایمن به همسر نسبت به سایر سبک‌های دلبستگی ادراک شده از همسر میانگین بیشتری به دست آمد. همچنین پراکندگی نمرات در عامل سبک دلبستگی ادراک شده دوری جو در زنان و شوهران بیشتر بود.

جدول ۴. شاخص‌های توصیفی بخشودگی نسبت به همسر					
گروه	عامل	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد
زنان	بخشودگی	۲۶	۷۴	۴۷/۹۷	۸/۴۴
شوهران		۲۵	۷۲	۴۴/۴۸	۷/۸۳

در جدول ۴، میانگین بخشودگی نسبت به همسر در گروه زنان ۴۷/۹۷ با انحراف استاندارد ۸/۴۴ و در گروه شوهران میانگین بخشودگی نسبت به همسر ۴۴/۴۸ با انحراف استاندارد ۷/۸۳ گزارش شده‌اند.

جدول ۵. مقادیر به دست آمده از تحلیل رگرسیون نقش تعدیل‌کنندگی ادراک سبک دلبستگی اجتنابی از مادر					
متغیر	بتای استاندارد نشده	خطای استاندارد برآورد	بتای استاندارد شده		
گام اول	مقدار ثابت	۰/۵۳	۴۹/۰۲		
	سبک دلبستگی ایمن به همسر	۰/۵۴	۳/۶۲		
گام دوم	مقدار ثابت	۰/۵۶	۴۹/۳۳		
	سبک دلبستگی ایمن به همسر	۰/۵۴	۳/۷۵		
	ادراک سبک دلبستگی اجتنابی (مادر)	۰/۷۳	-۱/۲۸		
گام سوم	مقدار ثابت	۰/۵۶	۴۹/۷۲		
	سبک دلبستگی ایمن به همسر	۰/۵۸	۴/۴۸		
	ادراک سبک دلبستگی اجتنابی (مادر)	۰/۷۴	-۱/۸۶		
	اثر تعاملی	۰/۷۷	-۲/۴۳		

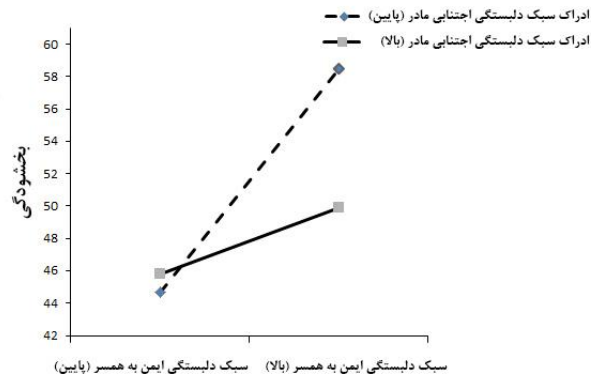
مقدار ضریب تعیین گام اول ۰/۲۰، ضریب تعیین اصلاح شده گام دوم ۰/۱۴ و ضریب تعیین اصلاح شده برای گام سوم ۰/۰۴۱ است.

*. همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنادار است. **. همبستگی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است

در جدول ۵ برای بررسی نقش تعدیل‌کنندگی ادراک سبک دلبستگی اجتنابی از مادر در گام اول سبک دلبستگی ایمن نسبت به همسر به‌عنوان متغیر پیش بین در مرتبه دوم ادراک سبک دلبستگی اجتنابی نسبت به مادر وارد معادله شد و در مرتبه سوم نمرات تعاملی به معادله در گام سوم اضافه

سبک دلبستگی از مادر اثر تعدیل‌کننده در رابطه با سبک دلبستگی ایمن به همسر و بخشودگی خود دارد.

شد. در این تحلیل نمره تعاملی با مقدار بتای استاندارد شده ۰/۲۳ معنادار به دست آمد؛ بنابراین ادراک

نمودار ۱. اثر تعامل متغیر سبک دلبستگی ایمن به همسر و سبک دلبستگی ادراک‌شده اجتنابی از مادر بر بخشودگی خود

شود باعث افزایش بخشودگی می‌شود. در این شرایط متغیر تعدیل‌کننده نقش تعدیل‌کننده مثبت^۱ در رابطه بین متغیر پیش‌بین و ملاک را دارد.

همان‌طور که در نمودار ۱ نشان داده شده است زمانی که سبک دلبستگی ادراک‌شده اجتنابی پایین نسبت به مادر وارد رابطه بین سبک دلبستگی ایمن نسبت به همسر

جدول ۶. مقادیر به دست آمده از تحلیل رگرسیون نقش تعدیل‌کنندگی ادراک سبک دلبستگی اجتنابی از مادر			
متغیر	بتای استاندارد نشده	خطای استاندارد برآورد	بتای استاندارد شده
گام اول			
مقدار ثابت	۴۹/۱۳	۰/۵۱	
سبک دلبستگی هراسان به همسر	-۴/۱۱	۰/۵۱	-۰/۵۲**
گام دوم			
مقدار ثابت	۴۹/۴۵	۰/۵۳	
سبک دلبستگی هراسان به همسر	-۴/۲۴	۰/۵۱	-۰/۵۳**
ادراک سبک دلبستگی اجتنابی (مادر)	-۱/۳۵	۰/۷۱	-۰/۱۲
گام سوم			
مقدار ثابت	۴۹/۷۰	۰/۵۳	
سبک دلبستگی هراسان به همسر	-۴/۶۱	۰/۵۲	-۰/۵۸**
ادراک سبک دلبستگی اجتنابی (مادر)	-۱/۷۱	۰/۷۰	-۰/۱۶*
اثر تعاملی	-۱/۶۶	۰/۶۹	-۰/۱۶*

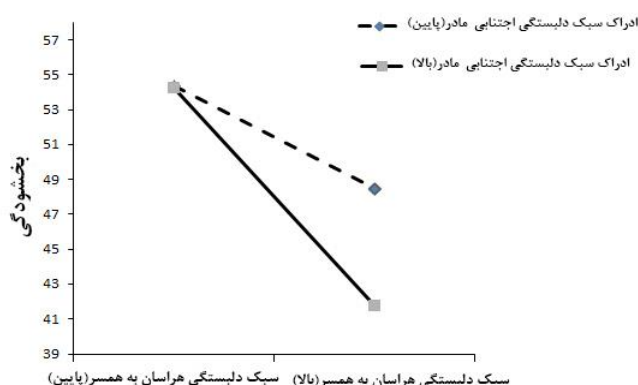
*. همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنادار است. **. همبستگی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است.

تعیین اصلاح‌شده و بتای استاندارد ضریب نمره تعاملی نشان داد که ادراک سبک دلبستگی اجتنابی نسبت به مادر نقشی در تعدیل اثر سبک دلبستگی هراسان به همسر بر بخشودگی خود دارد.

در جدول ۶ نتایج حاصل از نقش تعدیل‌کنندگی ادراک سبک دلبستگی اجتنابی از مادر را در رابطه با سبک دلبستگی هراسان به همسر و بخشودگی خود را نمایش داده شده است. در این تحلیل مقدار معناداری ضریب

1. dampens the positive

نمودار ۲. اثر تعامل متغیر سبک دلبستگی هراسان به همسر و سبک دلبستگی ادراک شده اجتنابی از مادر بر بخشودگی خود

همان طور که از نمودار ۲ مشخص است سبک ادراک شده اجتنابی از مادر در رابطه بین سبک دلبستگی هراسان نسبت به همسر و بخشودگی خود نقش تقویت کنندگی منفی^۱ را دارد؛ به عبارت دیگر زمانی که متغیر تعدیل کننده وارد رابطه بین متغیر پیش بین و ملاک شود باعث کاهش نمره متغیر ملاک می گردد.

جدول ۷. مقادیر به دست آمده از تحلیل رگرسیون نقش تعدیل کننده سبک ادراک شده اجتنابی از مادر			
متغیر	بتای استاندارد نشده	خطای استاندارد برآورد	بتای استاندارد شده
گام اول			
مقدار ثابت	۴۹/۱۲۷	۰/۵۰۶	
سبک دلبستگی هراسان به همسر	-۴/۲۲	۰/۵۰۷	-۰/۵۳**
گام دوم			
مقدار ثابت	۴۹/۵۰	۰/۵۳	
سبک دلبستگی هراسان به همسر	-۴/۴۰	۰/۵۱	-۰/۵۵**
ادراک سبک دلبستگی اجتنابی (مادر)	-۱/۵۵	۰/۷۰	-۰/۱۴
گام سوم			
مقدار ثابت	۴۹/۸۷	۰/۵۳	
سبک دلبستگی هراسان به همسر	-۴/۸۸	۰/۵۲	-۰/۶۱**
ادراک سبک دلبستگی اجتنابی (مادر)	-۲/۱۳	۰/۷۱	-۰/۱۹*
اثر تعاملی	-۲/۰۴	۰/۶۹	-۰/۱۹*

مقدار ضریب تعیین گام اول ۰/۲۷۹، ضریب تعیین اصلاح شده گام دوم ۰/۰۲۰ و ضریب تعیین اصلاح شده برای گام سوم ۰/۰۳۳ است.

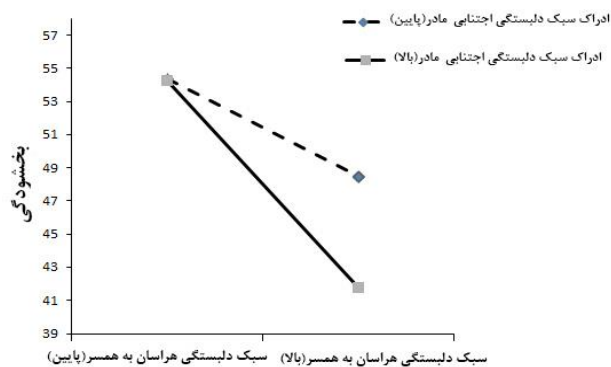
** همبستگی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است

* همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنادار است

در دیگر مقدار ضریب تعیین اصلاح شده در گام سوم نشان می دهد که متغیر سبک ادراک شده اجتنابی نسبت به مادر تأثیر بهینه ای در پیش بین متغیر بخشودگی دارد.

در جدول ۷ نیز با توجه به معناداری نمره تعاملی در گام سوم تحلیل رگرسیون سلسله مراتب، سبک ادراک شده اجتنابی از مادر در رابطه بین سبک دلبستگی دل مشغولی به همسر و بخشودگی خود نقش تعدیل گر دارد. به عبارتی

1. strengthens the negative

نمودار ۳. اثر تعامل متغیر سبک دلبستگی دل‌مشغولی به همسر و سبک دلبستگی ادراک‌شده اجتنابی از مادر بر بخشودگی خود

متغیر ملاک می‌گردد؛ بنابراین زمانی که سبک دلبستگی دل‌مشغول همراه با ادراک سبک دلبستگی اجتنابی به مادر همراه باشد به شدت بر کاهش بخشودگی خود تأثیر می‌گذارد.

نمودار ۳ نشان می‌دهد که سبک ادراک‌شده اجتنابی از مادر در رابطه بین سبک دلبستگی هراسان نسبت به همسر و بخشودگی خود نقش تقویت‌کنندگی منفی را دارد؛ به عبارت دیگر زمانی که متغیر تعدیل‌کننده وارد رابطه بین متغیر پیش‌بین و ملاک شود باعث کاهش نمره

جدول ۸. مقادیر به دست آمده از تحلیل رگرسیون نقش تعدیل‌کنندگی ادراک سبک دلبستگی از مادر

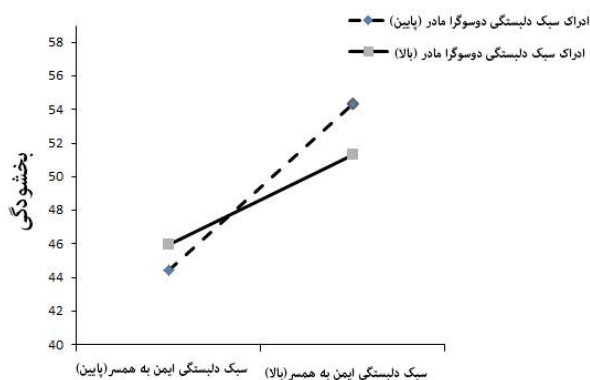
متغیر	بتای استاندارد نشده	خطای استاندارد برآورد	بتای استاندارد شده
گام اول			
مقدار ثابت	۴۹/۰۱		۰/۵۳
سبک دلبستگی ایمن به همسر	۳/۶۱		۰/۵۴
گام دوم			
مقدار ثابت	۴۹/۰۶		۰/۵۴
سبک دلبستگی ایمن به همسر	۳/۶۰		۰/۴۵**
ادراک سبک دلبستگی دوسوگرا (مادر)	-۰/۳۰		-۰/۰۳۵
گام سوم			
مقدار ثابت	۴۹/۰۲		۰/۵۳
سبک دلبستگی ایمن به همسر	۳/۸۰		۰/۴۷**
ادراک سبک دلبستگی دوسوگرا (مادر)	-۰/۳۷		-۰/۰۴
اثر تعاملی	-۱/۱۵		-۰/۱۴*
مقدار ضریب تعیین گام اول ۰/۲۰، ضریب تعیین اصلاح‌شده گام دوم ۰/۰۱ و ضریب تعیین اصلاح‌شده برای گام سوم ۰/۱۸ است.			

* همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنادار است

** همبستگی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است

تعدیل‌کنندگی ادراک سبک دلبستگی از مادر در رابطه با سبک دلبستگی ایمن نسبت به همسر و بخشودگی خود تأیید می‌شود.

همان‌طور که در جدول ۸ مشاهده می‌شود در گام دوم سبک ادراک دلبستگی دوسوگرا به عنوان پیش‌بینی‌کننده نقش ندارد، ولی با توجه به مقدار معناداری بتای استانداردشده نمره تعاملی در گام سوم، نقش

نمودار ۴. اثر تعامل متغیر سبک دلبستگی ایمن به همسر و سبک دلبستگی ادراک شده دوسوگرا از مادر بر بخشودگی خود

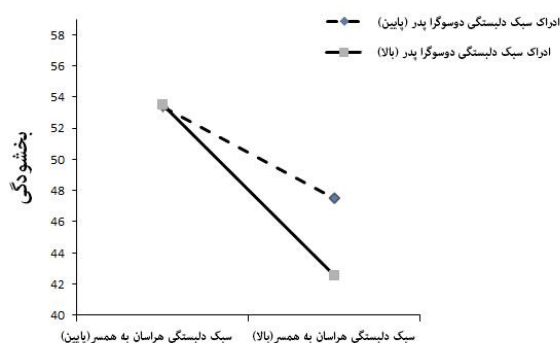
همان‌طور که در نمودار ۴ نشان داده شده است زمانی که سبک دلبستگی ادراک شده دوسوگرای پایین نسبت به مادر وارد رابطه بین سبک دلبستگی ایمن نسبت به همسر و بخشودگی خود شود باعث افزایش بخشودگی می‌شود. در این شرایط متغیر تعدیل‌کننده نقش تعدیل‌کننده مثبت در رابطه بین متغیر پیش‌بین و ملاک را دارد.

جدول ۹. مقادیر به دست آمده از تحلیل رگرسیون نقش تعدیل‌کنندگی ادراک سبک دلبستگی دوسوگرا از پدر			
متغیر	بتای استاندارد نشده	خطای استاندارد برآورد	بتای استاندارد شده
گام اول			
مقدار ثابت	۴۹/۱۲	۰/۵۱	
سبک دلبستگی هراسان به همسر	-۴/۱۰	۰/۵۱	-۰/۵۱***
گام دوم			
مقدار ثابت	۴۹/۱۶	۰/۵۱	
سبک دلبستگی هراسان به همسر	-۴/۱۴	۰/۵۱	-۰/۵۲***
ادراک سبک دلبستگی دوسوگرا (پدر)	-۰/۶۹	۰/۵۳	-۰/۰۸
گام سوم			
مقدار ثابت	۴۹/۲۴	۰/۵۰	
سبک دلبستگی هراسان به همسر	-۴/۲۱	۰/۵۰	-۰/۵۳***
ادراک سبک دلبستگی دوسوگرا (پدر)	-۱/۲۱	۰/۵۷	-۰/۱۵*
اثر تعاملی	-۱/۲۷	۰/۵۵	-۰/۱۶*

مقدار ضریب تعیین گام اول ۰/۲۶۷، ضریب تعیین اصلاح شده گام دوم ۰/۰۱۵ و ضریب تعیین اصلاح شده برای گام سوم ۰/۰۲۳ است.

*. همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنادار است   **. همبستگی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است

در جدول ۹ نتایج حاصل از نقش تعدیل‌کنندگی ادراک سبک دلبستگی دوسوگرا از پدر را در رابطه با سبک دلبستگی هراسان به همسر و بخشودگی خود را نمایش داده شده است. در این تحلیل مقدار معناداری ضریب تعیین اصلاح شده و بتای استاندارد ضریب نمره تعاملی نشان داد که ادراک سبک دلبستگی دوسوگرا نسبت به پدر نقشی در تعدیل اثر سبک دلبستگی هراسان به همسر بر بخشودگی خود دارد.

نمودار ۵. اثر تعامل متغیر سبک دلبستگی هراسان به همسر و سبک دلبستگی ادراک‌شده دوسوگرا از پدر بر بخشودگی خود

دلبستگی نسبت به همسر بر بخشودگی همسر تأثیر بهینه‌ای دارند. همچنین نتایج نشان داد بیشتر متغیرهای معناداری در بررسی نقش تعدیل‌کنندگی مربوط به سبک ادراک‌شده از پدر است که تأثیر بهینه‌ای در تبیین واریانس بخشودگی همسر دارند.

یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های کرک پاتریک (۱۹۹۴) همسو است. به‌طور کلی، در تبیین این نتایج می‌توان به این نکته اشاره کرد که عملکرد مطلوب سیستم دلبستگی و به تبع آن دلبستگی ایمن متأثر از کیفیت تعامل بین کودک و تصاویر دلبستگی (مراقب) است که حاصل درون‌سازی انتظارات کودک در مواقع ضروری می‌باشد. به تدریج این انتظارات در قالب یک سری بازنمایی‌های ذهنی که بالبی آن‌ها را الگوهای فعال درونی سازی می‌نامد، درون‌سازی می‌شود (کولینز و فینی، ۲۰۰۶). از نظر روان‌تحلیل‌گران نخستین روابط کودک، پایه و اساس شخصیت او را تشکیل می‌دهد. بر طبق نظر آن‌ها کودک به این دلیل به چهره دلبستگی مادر علاقمند شده و به او وابسته می‌شود که به تدریج درمی‌یابد که مادر مسئول ارضای نیازهای دهانی او است (کولینز و فینی، ۲۰۰۶).

بررسی کرک پاتریک (۱۹۹۴) نشان داد که بین سبک دلبستگی دوران کودکی و بزرگسالی همخوانی وجود دارد. بر مبنای این نتایج اگرچه افرادی که سبک دلبستگی آن‌ها نسبت به والدین ایمن بود، در بزرگسالی نیز سبک دلبستگی ایمن داشتند اما رابطه بین سبک دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا در دوران کودکی و بزرگسالی روشن نبود. افراد واجد سبک دلبستگی اجتنابی نسبت به والدین در بزرگسالی به سمت دوسوگرایی گرایش داشتند. در

نمودار ۵ نشان می‌دهد که سبک ادراک‌شده دوسوگرا از پدر در رابطه بین سبک دلبستگی هراسان نسبت به همسر و بخشودگی خود نقش تقویت‌کنندگی منفی را دارد. زمانی که متغیر تعدیل‌کننده وارد رابطه بین متغیر پیش‌بین و ملاک شود باعث کاهش نمره متغیر ملاک می‌گردد؛ بنابراین زمانی که سبک دلبستگی هراسان همراه با ادراک سبک دلبستگی دوسوگرای بالا از پدر همراه باشد به شدت بر کاهش بخشودگی خود تأثیر می‌گذارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این مطالعه تعیین میزان تعدیل‌گری سبک دلبستگی ادراک‌شده از والدین در رابطه بین سبک دلبستگی زوج و میزان بخشودگی در آنان بود. نتایج حاصل از بررسی نقش تعدیل‌کنندگی سبک‌های دلبستگی والدین در رابطه با سبک‌های دلبستگی نسبت به همسر و بخشودگی همسر نشان داد که سبک ادراک‌شده اجتنابی از مادر در رابطه بین سبک دلبستگی ایمن به همسر و بخشودگی همسر، سبک ادراک‌شده اجتنابی از مادر در رابطه بین سبک دلبستگی دل‌مشغولی به همسر و بخشودگی همسر، سبک ادراک‌شده دوسوگرا از پدر در رابطه بین سبک دلبستگی ایمن به همسر و بخشودگی همسر، سبک ادراک‌شده دوسوگرا از پدر در رابطه بین سبک دلبستگی هراسان به همسر و بخشودگی همسر، سبک ادراک‌شده دوسوگرا از پدر در رابطه بین سبک دلبستگی دوری‌جو به همسر و بخشودگی همسر و سبک ادراک‌شده دوسوگرا از پدر در رابطه بین سبک دلبستگی دل‌مشغول به همسر و بخشودگی همسر نقش تعدیل‌گر دارند و به عبارتی در رابطه با سبک‌های

تأثیر قرار می‌دهد که در این پژوهش امکان بررسی آن‌ها نبود. نتایج بین زنان و مردان متفاوت بود ولی به دلیل حجم زیاد یافته‌ها امکان دقیق بررسی و تبیین، امکان پذیر نبود. پیشنهاد می‌گردد تحقیقاتی در مورد مقایسه اثر این متغیرها بر مدل نظری انجام پذیرد. به دلیل تأثیر متغیرهایی نظیر رضایت زناشویی، ویژگی‌های شخصیتی و صمیمیت پیشنهاد می‌شود پژوهش‌هایی با در نظر گرفتن این متغیرها صورت پذیرد. با توجه به نتایج متفاوت در زنان و مردان پیشنهاد می‌شود بررسی دقیق و تبیین جامع صورت پذیرد. با توجه به دامنه اثرگذاری سبک دلبستگی والدین بر فرزندان پیشنهاد می‌شود کلاس‌های آموزشی برای والدین جهت انتقال دلبستگی ایمن به فرزندان در نظر گرفته شود. با توجه به رابطه سبک‌های دلبستگی و بخشودگی می‌توان در طی زوج‌درمانی به همسران کمک نمود تا نسبت به سبک‌های دلبستگی خود و همسر و تأثیر آن بر بخشودگی، آگاهی یافته و روش‌های موثرتری را برای دستیابی به سازگاری و رضایت بالاتر به کار گیرند. با شناخت سبک دلبستگی افراد می‌توان برای نیل به سبک دلبستگی ایمن به آن‌ها آموزش داد و زمینه ارتقای کیفیت روابط زناشویی را فراهم آورد. نتایج این پژوهش می‌تواند رهنمودهایی ارزشمندی را در زمینه تأمین بهداشت روانی از سطح پیشگیری تا درمان در دسترس افراد و نهادهای مختلف نظیر کلینیک‌های روان‌شناختی و مشاوره‌های زوج‌درمانی به همراه داشته باشد؛ که حول محور ایجاد آگاهی در سطح عموم جامعه فعالیت می‌کنند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان پژوهش از کلیه آزمودنی‌ها و افرادی که در تهیه این پژوهش یاری رساندند کمال تشکر و قدردانی دارند.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش یکسانی داشتند.

مطالعه‌ای که در مورد نوجوانان ۱۹ ساله انجام شد، به نوعی انسجام و همخوانی بین سبک‌های دلبستگی نوجوانان نسبت به همسال یا بزرگسال با مفهوم تجسم‌های روانی از والدین دست یافتند. نتایج نشان دادند، افرادی که در نوجوانی سبک دلبستگی ایمن داشتند در مقایسه با افراد اجتنابی و دوسوگرا به طور معناداری مادران خود را بیشتر خیرخواه و کمتر تنبیه‌کننده توصیف کردند، در واقع تجسم‌های مربوط به والدین بزرگسالان ایمن در مقایسه با بزرگسالان نایمن، از لحاظ محتوایی از ایمنی بیشتر و از زوایه ساختاری پیچیده‌تر و متمایزتر بود (لوی و همکاران، ۱۹۹۸). مطالعه کرافولد و نوواک (۲۰۰۸) نشان داد نوجوانان دارای سبک دلبستگی نایمن به والدین، با احتمال بیشتری به رفتارهای انحرافی گرایش پیدا می‌کنند که تأییدکننده رابطه بین ادراک دلبستگی نسبت به والد و دلبستگی به همسال و یا دیگران در بزرگسالی است. چانگ (۲۰۱۳) در پژوهشی باهدف تعیین مسیر رضایت زناشویی بر مبنای نظریه دلبستگی در میان ۲۰۸ معلم متاهل کره‌ای با کمک مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) نشان داد که مسیری که از دلبستگی بزرگسالان با میانجی‌گری بخشندگی به رضایت زناشویی ختم می‌شود. همچنین از طریق مسیری مجزا، دلبستگی اضطرابی و اجتنابی به طور منفی بر بخشندگی و رضایت زناشویی تأثیر گذاشت. به‌طور کلی، در تبیین این نتایج می‌توان به این نکته اشاره کرد که وقتی تغییرات الگوی دلبستگی در جهت مثبت رخ می‌دهد، با اتفاقات مثبتی نظیر جابه‌جایی در یک محیط خانوادگی اصلاح‌شده، ازدواج کردن با یک فرد که دارای سبک دلبستگی ایمن است، ابراز عشق و علاقه از طرف همسر، می‌تواند فرد با الگوی دلبستگی نایمن را ایمن کند (میچرز، ۲۰۰۸).

پژوهش حاضر دارای محدودیت‌هایی است که از جمله آن‌ها می‌توان به این موارد اشاره کرد: امکان کنترل اثر برخی از متغیرهای مداخله‌گر مانند ویژگی‌های شخصیتی، وضعیت اقتصادی و اجتماعی، و... وجود نداشت. در مطالعات دیگر نشان داده شده است که متغیرهایی مانند رضایت زناشویی، ویژگی‌های شخصیتی و صمیمیت می‌تواند سبک‌های دلبستگی و بخشودگی زوجین را تحت

- Egeci, I. S., & Gencoz, T. (2011). The effects of attachment styles, problem-solving skills, and communication skills on relationship satisfaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 2324-2329.
- Erol, R. Y., & Orth, U. (2013). Actor and partner effects of self-esteem on relationship satisfaction and the mediating role of secure attachment between the partners. *Journal of research in Personality*, 47(1), 26-35.
- Fuenfhausen, K. K., & Cashwell, C. S. (2013). Attachment, stress, dyadic coping, and marital satisfaction of counseling graduate students. *The Family Journal*, 21(4), 364-370.
- Givertz, M., Woszidlo, A., Segrin, C., & Knutson, K. (2013). Direct and indirect effects of attachment orientation on relationship quality and loneliness in married couples. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30(8), 1096-1120.
- Juhl, J., Sand, E. C., & Routledge, C. (2012). The effects of nostalgia and avoidant attachment on relationship satisfaction and romantic motives. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29(5), 661-670.
- Karantzas, G. C., Feeney, J. A., Goncalves, C. V., & McCabe, M. P. (2014). Towards an integrative attachment-based model of relationship functioning. *British journal of psychology*, 105(3), 413-434.
- Karantzas, G. C., Feeney, J. A., Goncalves, C. V., & McCabe, M. P. (2014). Towards an integrative attachment-based model of relationship functioning. *British journal of psychology*, 105(3), 413-434.
- Kent, B. V., Bradshaw, M., & Uecker, J. E. (2018). Forgiveness, attachment to God, and mental health outcomes in older US adults: A longitudinal study. *Research on aging*, 40(5), 456-479.
- Kimmes, J. G., & Durtschi, J. A. (2016). Forgiveness in romantic relationships: The roles of attachment, empathy, and attributions. *Journal of Marital and Family Therapy*, 42(4), 645-658.
- Kirkpatrick, L. A., & Hazan, C. (1994). Attachment styles and close relationships: A four-year prospective study. *Personal Relationships*, 1(2), 123-142.
- Lafontaine, M. F., Bolduc, R., Lonergan, M., Clement, L. M., Brassard, A., Bureau, J. F.,... & Péloquin, K. (2022). Attachment Injury Severity, Injury-related Stress, Forgiveness, and Sexual Satisfaction in Injured Adult Partners. *The Journal of Sex Research*, 1-10.
- Lawler-Row, K. A., Karremans, J. C., Scott, C., Edlis-Matityahou, M., & Edwards, L. (2008).

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- دوستداری تیله نویی، تیمور. (۱۳۹۲). *رابطه سبک‌های دلبستگی با صمیمیت و سازگاری زناشویی در زوجین فرهنگی*. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.
- شایسته فرد، زهرا، صبحی قراملکی، ناصر، و زرغام حاجبی، مجید. (۱۴۰۱) طراحی مدل سبک‌های دلبستگی در سازش روابط عاطفی با میانجی‌گری مهارت‌های ارتباطی در دانشجویان متأهل دانشگاه علوم پزشکی همدان. *دوفصلنامه مطالعات روانشناختی نوجوان و جوان*، ۳(۲): ۳۷۵-۳۸۸.
- Allsop, D. B., Leavitt, C. E., Saxey, M. T., Timmons, J. E., & Carroll, J. S. (2021). Applying the developmental model of marital competence to sexual satisfaction: Associations between conflict resolution quality, forgiveness, attachment, and sexual satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(4), 1216-1237.
- Berk, L. (2001). *Development through the lifespan*: Pearson Education India.
- Bosmans, G., Bakermans-Kranenburg, M. J., Vervliet, B., Verhees, M. W., & van IJzendoorn, M. H. (2020). A learning theory of attachment: Unraveling the black box of attachment development. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 113, 287-298.
- Burnette, J. L., Davis, D. E., Green, J. D., Worthington Jr, E. L., & Bradfield, E. (2009). Insecure attachment and depressive symptoms: The mediating role of rumination, empathy, and forgiveness. *Personality and Individual Differences*, 46(3), 276-280.
- Burnette, J. L., Taylor, K. W., Worthington, E. L., & Forsyth, D. R. (2007). Attachment and trait forgiveness: The mediating role of angry rumination. *Personality and individual differences*, 42(8), 1585-1596.
- Chang, R. (Ed.). (2013). *Surface enhanced Raman scattering*. Springer Science & Business Media.
- Clark, P. (2010). *The Gacaca courts, post-genocide justice and reconciliation in Rwanda: Justice without lawyers*. Cambridge University Press.
- Collins, N. L., Ford, M. B., Guichard, A. C., & Allard, L. M. (2006). Working models of attachment and attribution processes in intimate relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(2): 201-219

- Forgiveness, physiological reactivity and health: The role of anger. *International Journal of Psychophysiology*, 68(1), 51-58 .
- Lawler-Row, K. A., Younger, J. W., Piferi, R. L., & Jones, W. H. (2006). The role of adult attachment style in forgiveness following an interpersonal offense. *Journal of Counseling & Development*, 84(4), 493-502 .
- Levy, K. N., Blatt, S. J & ,Shaver, P. R. (1998). Attachment styles and parental representations. *Journal of personality and social psychology*, 74(2), 407 .
- Luskin, F. M., Ginzburg, K., & Thoresen, C. E. (2005). The efficacy of forgiveness intervention in college age adults: Randomized controlled study. *Humboldt Journal of Social Relations*, 163-184.
- Majors, R. C. (2008). *Attachment style change and symptom change in brief psychotherapy: A naturalistic study*. ProQuest.
- Maltby, J., Wood, A. M., Day, L., Kon, T. W., Colley, A., & Linley, P. A. (2008). Personality predictors of levels of forgiveness two and a half years after the transgression. *Journal of Research in Personality*, 42(4), 1088-1094 .
- McCullough, M. E., Carter, E. C., DeWall, C. N., & Corrales, C. M. (2012). Religious cognition down-regulates sexually selected, characteristically male behaviors in men, but not in women. *Evolution and Human Behavior*, 33(5), 562-568.
- Nobandegani, Z. N., Shiralinia, K., & Yasaminejad, P. (2021). Investigation the Relationship between Anxiety Attachment Style, Anger Rumination, Spouse Forgiveness, and Marital Quality. *Community Health (JSBCH)*, 5(2), 729-738.
- Salzmann, B. B., Van Der Sluijs, M. M., Soligno, G., & Vanmaekelbergh, D. (2021). Oriented attachment: from natural crystal growth to a materials engineering tool. *Accounts of chemical research*, 54(4), 787-797.
- Shaver, P. R., & Hazan, C. (1988). A biased overview of the study of love. *Journal of Social and Personal relationships*, 5(4), 473-501.
- Tibbits, D., Piramelli, C., Ellis, G., Luskin, F., & Lukman, R. (2006). Hypertension reduction through forgiveness training. *Journal of Pastoral Care & Counseling*, 60(1-2), 27-34.
- Wais, P. E. (2008). fMRI signals associated with memory strength in the medial temporal lobes: A meta-analysis. *Neuropsychologia*, 46(14), 3185-3196.